

אניני מציני מזהירה

מלוקט מספר

'מתיקות התורה'

מוסר השכל ולקח טוב ואמרות חיוק הנלמדים מתוך פרשיות התורה מלוקטים מפי סופרים וספרים ככתבם וכלשונם

פרשת במדבר - גליון כה

המין כשאר בהמות וחיתו ארץ, אבל כל איש מישראל מושגח בפרטות, ואפילו אחד מהם חשוב כאומה שלימה כמו שנאמר (שם יט, כא) ונפל ממנו רב, [ופירש רש"י] אפילו אחד מהם שיפול דומה כי רב הוא, על כן נתן להם הקב"ה מספר כמו לכוכבים שנאמר בהם (ישעיה מ, כו) המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא, כך נאמר כאן במספר שמות וגו', להורות שמצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד (דניאל יב, ג) וכל אחד יש לו השגחה פרטית.

מנאן, כי כל איש ישראל מושגח בפרטות ואפילו אחד מהם חשוב כאומה שלימה

שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ בָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (א, ב). אעפ"י שרש"י פירש שהוא לשון קבלת חשבון (שמות ל, יב) מכל מקום הזכירו בלשון שאו, כי תשא, נשא, כי מצד המספר ינטלם וינשאם ביתר שאת על כל העמים אשר אין להם מספר פרטי, כמו הקש הזה שאין דרך בעל הגורן ליתן לו מנין, כך אין לאומות השגחה פרטית כי אם כללית לקיום

עובדות וסיפורי צדיקים

כל הבריאה, השמש והמזלות, המים, האש, הרוח אי אפשר להם להיות מעצמם

שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ בָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (א, ב). כל איש מישראל מושגח בפרטות (כלי יקר):

ידוע המעשה ברבינו אברהם אבן עזרא שהיה עם שכנו הגוי בויכוח על בריאת העולם, ובתוך כך יצא הגוי מהחדר, והאבן עזרא ראה שהניח על שולחנו שיר בלתי גמור, ובזריזות עיין האבן עזרא על שורשי השיר, וסיימו בעצמו בזמן מועט, אדהכי והכי חזר הגוי וישתומם על סיום השיר פלא רב, ושאל להאבן עזרא מי סיימו כ"כ טוב ויפה.

ענהו האבן עזרא שלפתע נפל הדיו מהשולחן, ונשפך על הדף, וכנראה שנשפך מאליו במקרה בדיוק כך, אמר לו הגוי, כיצד פיקח שכמוך ידבר הבלים כאלו, השיבו האבן עזרא מיניה וביה, וענה ממך למדתי, אם לדברך עולם ומלואו, מליארדי בריאות אין סוף, כל כוחות הבריאה, השמש והמזלות, המים, האש, הרוח, וכל הנראה לעינינו, אירעו לפתע מעצמם, מה יש אם עוד נייר קטן התלכלך בדיו בדיוק כך.

לב שלום [להגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל] ח"ב, עמוד רד

הלך למקום שלקט מהם בראשונה והנה לא מצא שם לא שיח ולא עלה

רָאִשִּׁי אֶלְפִי יִשְׂרָאֵל הֵם (א, טז). איש חסיד היה הר"ר מרדכי טעסלער ז"ל [ה"ה אבי זקני הר"ר שלמה טעסלער ז"ל, אביו של אבי הרה"ח ר' ברוך טעסלער ז"ל] בהיותו בגרוסוורדיין התאונן בפני הסבא קדישא האהבת ישראל זי"ע כי הוא סובל מכאבים ברגליו, נגש אתו מרן אל החלון ובהצביעו על עלים הגדלים בשיח שבחצרו, הורה לו שיבשלם באכסנייתו, ישרה רגליו במים החמים ויוטב לו.

ר' מרדכי אמנם עשה כך והכאבים סרו מעליו. לפני שנסע לביתו חשב בלבו, אם עלים אלה כה מועילים אלך ואקטוף לי מהם לקחת אתי לביתי, ובמקרה הצורך ח"ו אוכל להשתמש בהם. הלך למקום שלקט מהם בראשונה והנה לא מצא שם לא שיח ולא עלה.

קדוש ישראל, ספר היוכל, עמוד פז

ומה שמקשה (ביומא כב, ב) קראי אהדדי, כתיב (הושע ב, א) והיה מספר בני ישראל, שמע מינה שיש להם מספר, ואח"כ כתיב כחול הים אשר לא ימד ולא יספר. כפי הפשט אין זה קושיא, כי אצל הקב"ה ודאי יש להם מספר ככוכבים שמוציאן ומכניסן במספר, כך יש להם מספר, להורות שהקב"ה משגיח על כל אחד בפרטות, ומה שנאמר אשר לא ימד ולא יספר היינו אצל בני האדם שבודאי לא יוכלו לספור אותם לגודל רבויים.

כלי יקר

בנשיאת ראש ולא במרה שחורה

שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּלָעֶדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (א, ב). שכל בני ישראל יהיו בנשיאת ראש, ולא יהיו במרה שחורה מחמת שמכיר מיעוט מעשיו נגד הבורא, ואפילו אם יודע שחטא נגד הבורא ית"ש, יקבל על עצמו שלא ישוב עוד לכסלה, ויקיים מהיום והלאה התורה בשמחה, אזי יתכפר לו כל מה שחטא עד היום.

בארית המים

עובדות וסיפורי צדיקים

אמר לדבר עם מי שהיה נראה לגוי גמור רק בשפת האידיש, ועי"ז שב לצור מחצבתו

רִאשֵׁי אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל הָם (א, טז). בשנות הבראשית לאחר השואה, נסע פעם כ"ק מרן בעל השפע חיים זי"ע עם מלווי ומושמשיו למונטריאול, לשם איסוף כספים לשלוח לגרמניה (לדייטשלאנד) עבור הפליטים, והגיעו למונטריאול בשעות לפנות בוקר, ולא ידעו מקום אכסנייתם, בביתו של הרה"ח ר' יעקב קליין ז"ל, ועבר שם אחד שהיה נראה כגוי גמור שהלך בראש מגולה, ועצרו אותו ושאלו אותו בשפת האנגלית היכן הוא כתובת פלוני, והוא הראה שאינו מבין שפתם, אמר בעל השפע חיים שישאלו את ההוא בשפת האידיש, ואכן ענה על שאלתם. לאחר מכן שאלו את השפע חיים מהיכן ידע שהוא יהודי, שהרי נראה כגוי גמור, אמר לו מרן זי"ע, הנה ראה כי הוא הולך בגילוי ראש, ובעת כזאת שהקור שורר כאן בחוץ, וכולם הולכים עם ראש מכוסה וזה המתעקש לילך גם כעת בראש מגולה וודאי יהודי הוא.

שפת האידיש

לְסוּף הַתְּבַרְר, שאותו אדם היה יהודי שבור לב, שלאחר המלחמה כשנאבד לו כל משפחתו החליט בנפשו לפרוק עול לגמרי, ולשכוח מיהדותו, ובאותו יום שהלך ברחוב, וניגש אליו אחד והתחיל לדבר עמו בשפת האידיש, אף שחזותו אינו מוכחת עליו כי הוא יהודי, הסיק מכך כי אי אפשר להעלים את יהדותו, וזה עורר בו זכרונות מבית אבא, והחליט לשוב לצור מחצבתו, וב"ה הוא הקים דור לתפארת. הרי שאף דיבור בעקיפין של אותו צדיק, גרם למהפך בחייו של יהודי שנשבה.

נשמע מפי אאמו"ר הרה"ח ר' ברוך טעסלער ז"ל

מחשבתו של אדם שם הוא, בימי הזעם היה עטוף בטליתו של רבו האהבת ישראל

רִאשֵׁי אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל הָם (א, טז). למנות בני ישראל שמושה ואהרן ישימו עליהם עינים לטובה, ויבקשו עליהם רחמים (רמב"ן):

שאלו את זקני הרה"ח ר' שלמה טעסלער [ה"ה אביו של אאמו"ר הרה"ח ר' ברוך ז"ל] איך ניצל מוגיא צלמות בימי הזעם, (שהרי ה"י אז כבר בן ארבעים וחמש שנים, והיה חלש, ולא היה יכול לילך לעבודה), ואמר שנסע כ"ב שנים לימים נוראים אל האהבת ישראל מוויזניץ, שנה אחת לא היה יכול לנסוע לימים נוראים, ובא לפני ראש השנה להרכיב, ואמר שלא יכול לבוא השנה, מפני שמחכה לשמחה במעונו, אמר לו הרבי אזי מתעטפים בטלית במקום שנמצאים ומתפללים פה, ודברים אלו של רבו היו נר לרגליו בשנות הזעם, והיה עטוף במחשבתו מתחת הטלית של רבו האהבת ישראל, וסיים בהלצה מרה, שהיתה לו רק בעיה (פראבלעם) אחת, שלא היה לו בכלל טלית להתעטף בו.

שמעתי מבנו, דודי הרה"ח ר' מנחם דוב טעסלער הי"ו

יסוד החסידות שיהיה לו מדות טובות, עין טובה, נפש שפלה, ולהתרחק ממדות רעות

בְּאֲשֶׁר יִחַנו בֶּן יַסְעוּ (ב, יז). הנני להביא כאן מכתב מאא"ז האמרי אמת ז"ל.

ב"ה כ"ב כסלו.

כבוד אהו"ש"ב האברך המופלג מ' יצחק מאיר שיחי". מכתבך קבלתי והנני לכתוב לך שנית כמו שאמרתי לר' בונם שי', כי כל תסע בלי רשות ורצון חותנך וזוגתך, ואשר כתבת לקבל עול מלכות שמים, זה מוכשר גם בביתך כדכתיב בשבתך בביתך וכו', ואני קורא על זה כאשר יחנו בן יסעו, והקדמה ויסוד החסידות לקבוע בקרבו מדות הטובות, עין טובה, נפש שפלה ורוח נמוכה, ולהיות עניו אצל בני ביתו כמ"ש בתנ"כ"א (רבה פרק י"ג), ולהתרחק ממדות רעות קפדנות כעס גיאות וכו' ולזה צריך יגיעה בשנים רבות.

ליקוטי יהודה

אברהם מרדכי אלטר.

א"ד ידידך הדושה"ט ושלוה חותנך.

ביהלומים, אמר לו הרבי גם יהודי הוא פלאי פלאים, אלא צריך להיות מבין כדי לראותו.

באר הפרשה [להגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמאן שליט"א]

לזכור שאנו בני האבות הקדושים

לְמִשְׁפַּחְתָּם (א, ב). פירוש, שיזכירו את כל אחד שהוא ממשפחות י"ב שבטי י-ה הקדושים, ועוד למעלה מזה, לבית אבותם, רצה לומר, שיזכירו שהם גם בני האבות הקדושים, ולא יביישו את זקניהם, וייתבו דרכיהם ומעלליהם.

באר המים

אות צדיק הוא צורת נון הנושאת אות היות על שכמה ומשניהם נעשה אות הצדיק

רָאשֵׁי אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם (א, טו). הצדיק שהוא צורת הנון, הנושאת אות היות על שכמה, ומשניהם נעשה אות הצדיק, והוא רמז על נון הנפילה שאין לה תקומה רק על ידי שתעמים על שכמה אות היהודית, ומאז שבע יפול צדיק וקם.

ספר החיים, ערך ספר זכיות, ח"א פ"ו, עמוד טז, וכ"ה בנועם אלימלך, ד"ה בא אל פרעה

מנאן שלא יבטלו ברוב כנגד האומות ח"ו, כי דבר שבמנין אפילו באלף לא בטל

שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (א, ב). וברש"י ז"ל כתב מתוך חיבתו לפניו מונה אותן כל שעה וכו', ולמה היה צריך למנותם, אלא שלא רצה הקב"ה שיהיו ישראל בטלים ברוב כנגד האומות ח"ו, ולכן מנאן, כי דבר שבמנין אפילו באלף לא בטל (ביצה ג, ב).

ליקוטי הרי"מ

יהודי הוא פלאי פלאים וצריך להיות מבין לראות דבר זה שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (א, ב). להרה"ק הרש"ב מליובאוויטש זי"ע היה חסיד ושמור ר' מוניה מניסזון, שהיה גביר וסוחר באבנים טובות ומרגליות, פעם דרש הרש"ב בשבחים של אנשים פשוטים, ושיבח אותם מאוד, שאל ר' מוניה, וכי מה חשיבות, השיב הרבי יש בהם מעלות רבות, אמר לו אני איני רואה בהם שום דבר, שתק הרבי, אחר כך שאל אותו הרבי אם הביא עמו צרור היהלומים, השיבו שכן, אמר לו הרבי הראה נא לי את היהלומים, הוציא ר' מוניה את החבילה וסידר את היהלומים על השולחן, והצביע על אבן אחת, ואמר לרבי אבן זו היא פלאי פלאים, אמר לו הרבי אני איני רואה בה כלום, השיב ר' מוניה צריך להיות מבין ובקיא כדי לראות

עובדות וסיפורי צדיקים

ומדרכם שבו - בית מועד לכל חי

רָאשֵׁי אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם (א, טו). שמעתי מאנשים נאמנים, שבימי הרבי ר' ישכר בער מראדאשיין זי"ע, לא הי' עדיין שום בית הקברות מראדאשיין, ואם אירע שם בר מינן ר"ל היו מובילים אותו לעיר הסמוכה לשם. מחוץ לעיר ראדאשיין הי' מקום אחד אשר הקהלה רצו לקנותה עבור בית הקברות בדמים יקרים מיד הפריין של הגליל הזה, (וידוע כי אז משלו הפריצים בגליל שלהם כמו קיסר במדינתו), ובכל יום ויום שלחו בני העיר אליו בקשות שונות וגם הרבו במחיר שימכור להם המקום הזה, כדי שלא יצטרכו לילך עם בר מינן כמה פרסאות, אבל הפריין לא רצה בשום אופן למכור להם.

פעם נסע הפריין על מרכבה לטייל, ונסע דרך עיר ראדאשיין כאשר נסע חוץ לעיר ירד מרכבתו למקום אשר שם בצעי המים (זימפ) ולא יכול לזוז משם הלאה, האיכרים ניגשו לעזור להוציא את מרכבתו ולא יכלו בשום אופן, ונתן הפריין צו לכל הדורים הסמוכים שיבאו לעזור להוציא את מרכבתו מבצעי המים, ובאו הרבה אנשים גבורים עם סוסיהם אבל לא יכלו בשום אופן להעלות מתוך העמק ההוא.

אם יבטיח שיתן מקום לבית הקברות אזי יעלה ואם לאו ישאר שמה עם מרכבתו לעולם

עד שראו שלא דבר ריק הוא וניגש ערל אחד אל הפריין, ואמר לפניו, אדוני הפריין, הדבר הזה אין שום איש יכול לעזור לך בשום אופן, רק הרבי מראדאשיין אשר בעיני ראיתי הרבה נסים ונפלאות ממנו אשר כמעט החיה מתים ממש, ע"כ עצתי, שחיש מהר ילכו ויודיע להראבין מזה, הפריין עשה כעצתו ושלח תיכף שלוחים להודיע להרה"ק מראדאשיין מזה, והשיב הרה"ק מראדאשיין לשלוחיו שיאמרו לו בשמו, אם יבטיח בחתימת ידו ממש שיתן המקום הזה להקהילה עבור בית הקברות אזי יעלה תיכף עם מרכבתו לשלום מבצעי המים, ואם לאו ישקע יותר וישאר שמה עם מרכבתו לעולם.

השלוחים באו אליו עם התשובה הלז, של מרן מראדאשיין, הפריין בשמעו התשובה, ענה ואמר לאנשיו מה אין עושים בשביל פקוח נפש, ונתנו לו נייר כתוב שיתן המקום במתנה להעיר וחתם עליו שאם יעלה מבצעי המים יתן זאת במתנה להעיר, ותיכף לאחר החתימה עלה עם מרכבתו ונסע ישר לדרכו, וצוה להעגלון שיעמוד עם מרכבתו סמוך לבית הסבא קדישא מראדאשיין וירד שם והלך אל הסבא קדישא ונתן לו תודה על שהצילו והעלהו ממצולה, ומאז והלאה נהפך לבו בקרבו ונעשה אוהב ישראל, וחווין מהמקום שנתן להעיר במתנה, עשה עוד הנחות להיהודים הדורים בגליל שלו, והי' מזה המעשה קידוש השם נורא מאד גם להעמים הדורים שמה, והמעשה הזאת ידוע ומפורסם.

נפלאות הסבא קדישא, דף לו, ב

שאי אפשר שלא ימצא בכל המספרים שלהם אחד שאינו ראוי לצאת בצבא. אור החיים הק'

מישראל למדו המלכיות להיות עושין דגל

אִישׁ עַל דָּגְלוֹ בָּאתָת (ב, ב). באותות סימנין היו לכל נשיא ונשיא, מפה, וצבע על כל מפה ומפה כצבע של אבנים טובות שהיו על לבו של אהרן, מהם למדה המלכות להיות עושין מפה וצבע לכל מפה ומפה, כל שבט ושבט נשיא שלו, צבע מפה שלו דומה לצבע של אבנו, ראובן אבנו אודם, ומפה שלו צבוע אדום, ומצוייר עליו דודאים.

במדבר רבה (ב, ז)

צריכים לגשת לשבת ויום טוב בהתלהבות וחיות

יְחִי וְלֹא יָמָתוּ בְּגִשְׁתָּם אֶת קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים (ד, יט). 'קדש הקדשים' רמז לשבת ויו"ט, צריכים לגשת לשבת ויום טוב בחיות, ולא בבחי' מת. אמרי חיים, ליקוטים

והנה בכתיבת אות צדי"ק בספר תורה ידוע שנחלקו המנהגים אם לעשות את האות יו"ד שעליו באופן פשוט, או לעשות יו"ד הפוכה כדעת האריז"ל והזוה"ק.

ובענין זה כתב הגה"ק רבי יוסף שאול נאטנזאהן זצוק"ל בשו"ת שואל ומשיב (מהדורה תליתאה חלק א סימן רכו) וז"ל: 'ואני אומר על דרך הלצה, שבדורינו יש יו"ד וצד"י הפוך, ויש יו"ד וצד"י ישר, ובכל זאת צדיקים הם', עכ"ל. בסגנון אחר מובא שמועה נאה שאמרו דורשי רשומות בדרך מליצה, שלכן דווקא החסידים נהגו לכתוב אות צ' עם יו"ד הפוכה העומדת על גבי האות נו"ן הכפופה, כי חסיד יודע שצדי"ק הוא זה שכופף את גבו לסבול גם יו"ד הפוך, יהודי הפוך.

לא היה אחד מכל בני"י מי שלא היה ראוי לצאת בצבא פ"י יצא צָבָא (א, כ). אמר הכתוב כן בכל פרטי המספר, לומר שלא היה אחד מכל הבאים לכלל המספר שלא היה ראוי לצאת בצבא, אלא כולן 'גבורי כח', והוא אומרו כל, פירוש כל אחד מהם יוצא צבא, וזה נס שאינו באומרו,

גליון זה נתגדבה ע"י הנגיד הנכבד והנעלה, יקר שבערכין, הרה"ח ר' מרדכי רובין ובניו הי"ו לעי"נ אביו הרה"ח מוה"ר משה חיים בן הרה"ח מוה"ר ישעי' הכהן ז"ל, נלב"ע א' דשבועות תשע"ב תנצב"ה

בס"ד

בשורה טובה תדשן עצם

אנשי בשורה אנחנו היום, כי בסייעתא דשמיא הופיע לאור עולם ברוב פאר והדר כך נוסף מסדרת הספרים שמצאו חן ושובל טוב בעיני מחנכים, הורים, וכל אוהבי תורה

מתיקות התורה

- חלק רביעי -

על ספר במדבר, ופרקי אבות

אוצר סגולה ויקר ערך, של אמרות שפר, סיפורים נאים, לקח טוב ונועם מוסר, יסודות היהדות ודרכי החסידות, עצות לחינוך, הדרכות לקניין מידות טובות, נתיבות חכמה ותעצומות נפש נוכח ניסיונות הזמן. כפי שהעלו בספרים הקדושים מתוך פסוקי פרשיות השבוע מסודרים בטוב טעם ודעת בסדר מיוחד במטרה למסור ולהגיש את הדברים בשלחן שבת קודש באוזני בניכם ובנתיכם, למען יגדלו לשם ולתפארת מתוך מתיקות התורה ואהבת הכבוד ללמוד וללמד! הספר מביא תועלת רבה ועוז רב למרביצי-תורה, דרשנים ומגידים, מחנכים לבנים ומחנכות לבנות. ניתן להשיג גם את שאר הכרכים על חומשי בראשית שמות ויקרא

הפצה ראשית: בארץ הקודש: עמודי שש - 054.804.3333 | 02.537.7134 בארצות הברית: שידה - 718.871.8652

האירו את שלחן השבת שלכם באור חדש • לא היה עוד כבושם הזה - טעמו וראו כי טוב